

MEMÒRIA 2018

1. Coordinació tècnica del programa Beveu Menys

2. Estratègia Programa Beveu Menys

2.1 Àrea professionals:

- Xarxa referents 2018
- Formació: cursos, jornades i formació contínua
- Plataforma WEB Beveu Menys

2.2 Organització:

- Línia treball amb proveïdors
- Acreditació

2.3 Àrea població:

- Setmana del Cribratge d'alcohol. Setmana sensibilització
- WEB
- Materials

3. Grups de treball

3.1 Alcohol i farmàcia

3.2 Alcohol i pediatria

3.3 Grup integració programes de promoció i prevenció a l'APS

3.4 Registre alcohol ICS- grup ecap

3.5 Grup de treball d'alcohol i altres drogues de CAMFiC

4. Temes pendents 2018

5. Propostes 2019

1.

Coordinació tècnica del programa Beveu Menys

El Departament de Salut dona prioritat al seguiment de les accions d'implementació, així com a les estratègies d'identificació precoç i intervenció breu dels Trastorns per Consum d'Alcohol (TCA) a l'atenció primària de salut, en el marc dels objectius i accions proposats pel [Programa Beveu Menys](#).

El programa està inclòs en els plans estratègics del Departament de Salut. Forma part del Pla Interdepartamental i Intersectorial de Salut Pública (PINSAP) 2017-2020, continua participant al nou Pla de Salut de Catalunya 2016-2020, i forma part d'un grup de treball per a la nova estratègia nacional d'atenció primària i salut comunitària (ENAPISC).

En quant a la implementació del programa, la FAP/CAMFiC, amb la col·laboració de l'Associació d'Infermeria Familiar i Comunitària (AIFICC), col·labora amb la Subdirecció General de Drogodependències (Agència de Salut Pública de Catalunya) des de l'any 2009, i ha continuat, durant l'any 2018, a través del grup de treball d'Alcohol i altres drogues de la CAMFiC, treballant per l'adequat desenvolupament de les activitats preventives al voltant de l'alcohol i contribuint a la implementació del programa Beveu Menys.

El programa està liderat per un comitè consultiu que coordina les accions d'implementació. Està format per membres de les entitats que hi col·laboren:

Comissió tècnica:

- Joan Colom –Subdirector general de Drogodependències
- Antoni Gual –Assessor. Cap de la unitat d'alcoholologia de l'Hospital Clínic
- Lidia Segura –Coordinadora grup de polítiques i alcohol de la SGD
- Joan Lozano –Gerent FAP/CAMFiC
- Nuria Bastida –Membre del GdT d'alcohol i altres drogues de la CAMFiC
- Rosa Freixedas –Coordinadora del GdT d'alcohol i altres drogues de la CAMFiC
- Eulàlia Duran –Membre del GdT d'alcohol i altres drogues de la CAMFiC i de l'AIFICC
- Estela Díaz –Coordinadora tècnica programa Beveu Menys i membre GdT alcohol i altres drogues de la CAMFiC

I col·laboració de professionals d'Atenció Primària membres del Grup de Treball d'Alcohol i altres drogues de la CAMFiC.

Estratègia Programa Beveu Menys

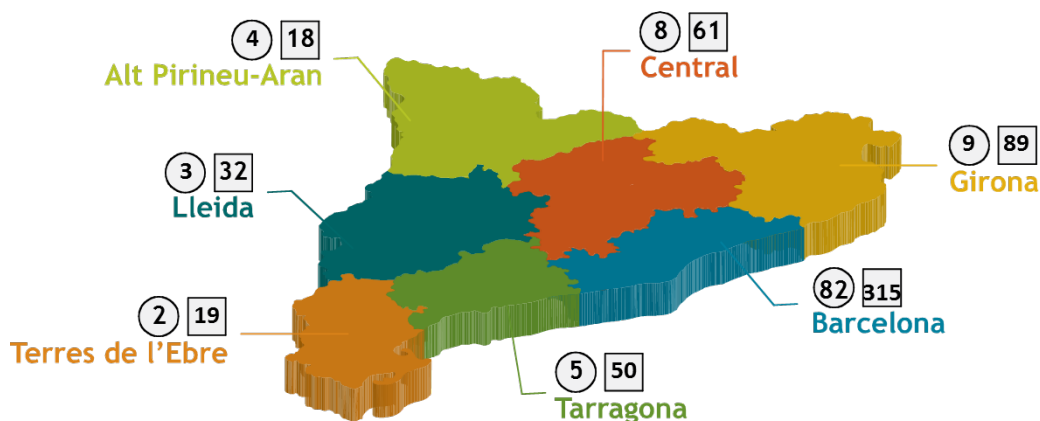
2.1. Àrea professionals:

- Xarxa referents 2018
- Formació: cursos, jornades i formació contínua
- Plataforma WEB Beveu Menys

Xarxa referents 2018

La gran variabilitat i mobilitat dels professionals d'AP fa que hagin constants canvis de referents. Es realitzen actualitzacions anualment, en l'actualitat comptem **amb 583 professionals d'Atenció Primària**, i **92 de CAS** d'arreu del territori, amb una implementació del **95%** de centres amb un referent com a mínim.

Implementació a Catalunya. Xarxa de referents 2018

○ 113 professionals de 61 CAS

□ 647 professionals de 378 EAPs
95% de centres d'Atenció Primària

95% dels EAPs amb referents (56% infermers/es i 44% metges/esses)

Es fa actualització contínua de la xarxa actualitzant els nous referents a la base de dades de la xarxa a <http://beveumenys.cat>

Formació: cursos, jornades i formació contínua

Formació de formadors

Durant el 2016-2017 es va fer l'actualització a tots els territoris dels nous paradigmes d'alcohol, adreçat a referents del Beveu Menys, i aprofitant per formar nous referents a centres on no hi havia professional de referència.

Al 2018, es van planificar 6 formacions: **"Formadors Actualització en alcohol a l'atenció primària. Nous paradigmes"** centralitzades a Barcelona, i una edició a Tarragona, per tal d'acabar de formar aquells professionals que no van poder participar a les darreres edicions. De les 6 edicions, **s'han realitzat 3 i posposat les altres tres**, per motius aliens al programa Beveu Menys.

Durant el 2018 i amb dades acumulades la formació de referents és la següent:

3 formacions de formadors: 65 professionals formats (2018)

Professionals formats en total de la xarxa (2017-2018):

457 professionals – (n=760) **60%**

390 professionals d'AP – **60%** (n=647) de 235 centres (62%)

48 professionals CAS – **42%** (n=113) de 61 CAS

13 altres

Avaluació formació actualització: En general, la formació presencial ha estat molt ben valorada pels professionals, destacant com a positiu la realització de les formacions al territori, així com les avantatges de crear xarxa amb els professionals de CAS, que s'inclouen a la formació conjunta amb els referents d'AP.

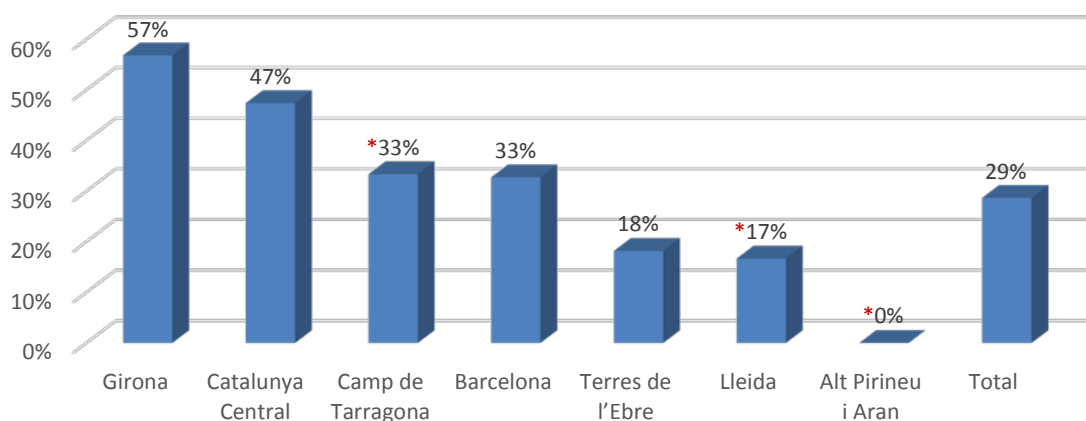
Formació perifèrica:

S'estableix una estratègia perquè els EAPs amb referents formats facin la formació perifèrica als respectius equips.

Durant el 2018, **67 EAPs** han realitzat la formació perifèrica als respectius centres, fent un total de 132 EAPs formats (35%)

Total professionals formats i acreditats durant 2018: **1096 professionals**

Percentatge d'equips per regió, que reben la formació perifèrica per part del referent:

*Tarragona, Lleida i Alt Pirineu resta pendent fer **formació formadors d'actualització (nous paradigmes)** als referents per tal que puguin realitzar formació perifèrica.

Formació contínua:

S'ha realitzat **una formació contínua: Alcohol i gent gran.**

Formació en línia:

"Abordatge del consum d'alcohol a l'Atenció Primària"

- Es preparen els continguts teòrics i pràctics de la primera edició del curs en línia i es treballa amb la CAMFiC per posar-lo en marxa a través de la plataforma Moodle de l'Aula Virtual de CAMFiC.
- Es posa en marxa la 1ª edició del curs adreçada a professionals d'AP i CAS, la difusió es fa a través dels referents del programa Beveu Menys.

Professionals formats: 585 professionals d'AP formats i acreditats en 3 edicions (4 edició en marxa)

Informe resum 3 http://www.beveumenys.cat/_Adm/upload/docs/BeveuMenysDoc1348.pdf

Plataforma WEB Beveu Menys

La plataforma del Beveu Menys representa un espai on es recull informació relativa a les accions del programa Beveu Menys, així com informació sobre recerca en alcohol, darreres notícies o articles d'interès.

Esdevé també una eina de gestió interna per a la explotació de les dades e indicadors interns del programa Beveu Menys.

Accés web: <http://beveumenys.cat>

Aquest any 2018 s'han aplicat les següents **millores**:

Les tasques de millora han estat coordinades amb el tècnic informàtic de FAP/CAMFiC.

- Adaptar la web a dispositius mòbils.
- Millorar la gestió de continguts en el manager (Destacats, Notícies i Biblioteca).
- Crear enllaços únics per a cada activitat. Ara no és possible fer la difusió d'una activitat en concret perquè estan totes a la mateixa URL.
- Millora del disseny (Unificar estil imatges, Vídeos, Recursos, etc...)
- Actualització de nous continguts estàtics (Continguts no gestionables des del manager)
- Gestió d'incidències.
- Millores en la funcionalitat de la part administrativa i actualització de dades.
- Millores en la usabilitat.

[Programa Beveu Menys]

Notícies Activitats Biblioteca Sobre el programa

Benvinguts al programa PROGRAMA BEVEU MENYS
Amb l'alcohol, menys és millor

CIUTADANS

- Què és un consum de risc d'alcohol?
- Veus el que beus?
- Vols reduir o deixar el teu consum d'alcohol?
- Calcula el teu consum

PROFESSIONALS

- Formació a professionals sobre nous paradigmes en l'abordatge del consum d'alcohol
- Formació perifèrica als EAPs
- Cursos en línia
- Localitza altres referents

2.2 Organització:

- Línia treball amb proveïdors
- Acreditació

Línia treball amb proveïdors

En el context del sistema de registre a la història clínica, seguim treballant en millorar les variables e indicadors a l'ecap.

En aquest context s'han trobat aspectes que cal millorar, s'ha elaborat un informe per a millorar la qualitat de les dades i així millorar els indicadors.

- > Sistematització obtenció dades indicadors ICS
- > Establiment grup de treball eCAP-alcohol per a aplicar les millores a la història clínica. Estarà format per membres de la comissió tècnica, SGD, ICS, CAMFiC
- > Accés a Khalix per a la consulta dels indicadors de salut.

Acreditació

- **Acreditació de formacions:** es reacrediten tots els cursos, tant el de formació de formadors, com el de formació d'actualització, format breu de 4 hores. Es reacrediten la resta de formacions amb el Consell Català de la Formació Continuada de les Professions Sanitàries.

S'acredita nova formació d'actualització en Alcohol adreçada als referents, així com la nova formació en línia d'alcohol adreçada als professionals d'AP.

Se segueix acreditant la formació perifèrica d'alcohol per referents.

- **Planificació formació contínua i d'altres accions** per a la XaROH

- **Avaluació de la implementació:**

Es fa seguiment trimestral al Departament de l'estat de la implementació i una millora de l'avaluació de procés (qüestionari d'avaluació...) i establint el monitoratge dels indicadors d'avaluació de resultat.

Les tasques administratives de la formació es gestiona des de la CAMFiC per a unificar criteris i facilitar el procés acreditatiu als referents.

2.3 Àrea població:

- Setmana del Cribratge d'alcohol. Setmana sensibilització
- WEB
- Materials

Setmana del Cribratge d'alcohol. Setmana sensibilització

Aquest és el novè any que celebrem el dia sense alcohol, amb la celebració de la IX Setmana del Cribratge d'Alcohol que es va celebrar del 12 al 18 de novembre d'enguany.

L'objectiu principal és el de realitzar cribratge d'alcohol a la població que es visiti durant aquesta setmana, i sensibilitzar dels problemes que ocasiona el Trastorn per Consum d'alcohol. Es va posar a disposició dels professionals l'instrument de cribratge (Audit en línia), així com informació pràctica de la setmana amb idees i activitats que podien realitzar als centres de primària.

Tot disponible en la web <http://beveumenys.cat>

Es segueix mantenint el lema "Amb l'Alcohol, menys és millor", en el context de la "Setmana de Sensibilització d'alcohol" promoguda per la Subdirecció General de Drogodependències.

Informació sobre "[Setmana del Cribratge d'alcohol 2018](#)" i materials de la campanya

Més informació ampliada i la campanya de la Setmana de sensibilització d'alcohol al [WEB Canal Drogues](#)

Es van publicar les accions al territori, amb la implicació de diferents organitzacions, ajuntaments, centres de primària, amb molts professionals implicats.

Volem agrair especialment als professionals de la xarxa del Beveu menys que van participar activament.

Grups de treball

- 3.1 Alcohol i farmàcia
- 3.2 Alcohol i pediatria
- 3.3 Grup integració programes de promoció i prevenció a l'APS
- 3.4 Grup alcohol i ecap
- 3.5 Alcohol i drogues de CAMFiC

3.1 Alcohol i farmàcia

Es crea grup de treball per a la elaboració d'una guia d'abordatge a Farmàcia Comunitària: "Prevenció del consum d'alcohol i problemes relacionats des de les farmàcies comunitàries"

El pla d'implementació que s'ha dut a terme és el següent, seguint objectius plantejats:

- Revisar l'evidència sobre l'efectivitat de les actuacions preventives en la farmàcia comunitària
- Creació d'un grup de treball
- Conèixer les actituds i percepcions dels professionals de farmàcia comunitària en relació al seu rol en vers la prevenció del consum d'alcohol i els problemes relacionats
- Estudiar l'acceptabilitat per part dels clients de farmàcia de l'acció en prevenció del consum d'alcohol
- Elaboració de materials (guia i fulletons informatius de suport)
- Estudiar la utilitat i la viabilitat d'un protocol d'actuació en les farmàcies comunitàries (estudi pilot)
- Formació específica dels professionals de farmàcia
- Implementació i generalització al territori

Durant el 2017-2018 s'ha fet revisió de l'evidència, s'ha creat un grup de treball amb professionals del COFT de Tarragona, Ajuntament, prevenció i Subdirecció de Drogodependències per a la elaboració de la guia.

S'ha ofert la formació del programa (presencial i en línia) als professionals interessats del grup de treball.

3.2 Alcohol i pediatria

Des de la Regió de l'Alt Pirineu i Aran es fa la proposta de formar als professionals d'atenció primària per a realitzar un abordatge del consum d'alcohol a població pediàtrica i jove. Des de la Subdirecció general de Drogodependències es fa la proposta de liderar un grup de treball amb professionals sanitaris clau en l'atenció a joves per elaborar una guia específica d'abordatge del consum d'alcohol en joves a l'atenció primària. L'enfocament d'aquesta hauria de tenir dos nivells diferents, un d'abordatge individual a joves i famílies i un altre de comunitari.

El grup de treball estarà format pels professionals sanitaris d'AP, urgències hospital, SEM, Salut Mental, CSMIJ, CAS, representants de la Subdirecció General de Drogodependències, representants de la Regió Sanitària de l'Alt Pirineu i Aran i CATSalut.

L'objectiu d'aquest grup de treball serà l'elaboració de la guia específica d'abordatge del consum d'alcohol a menors, adults joves i famílies, tot incorporant també la mirada comunitària, i serà projecte pilot al Pallars Jussà.

Es realitza revisió de la evidència i s'estableix com a termini per la elaboració de la guia el primer trimestre de l'any 2019.

En una segona fase, es realitzarà la formació dels professionals i la implementació progressiva del projecte a totes les ABS de la Regió Sanitària.

3.3 Grup integració programes de promoció i prevenció a l'APS

Des de la Sub-direcció General de Promoció de Salut i la Sub-direcció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT), s'implementen un seguit de programes adreçats a facilitar eines i materials per als professionals de salut de l'Atenció Primària per a la realització de les tasques de promoció de salut i prevenció de la malaltia, amb la intenció d'informar, formar i sensibilitzar als professionals de salut i a la població.

Entre aquests programes es troben:

- Programa Beveu Menys.
- Programa d'Atenció Primària Sense Fum (PAPSF).
- Pla d'Activitat Física, Esport i Salut (PAFES).
- Programa Prescripció Social i Salut.
- Programa Salut i Escola.
- Programa d'alimentació saludable.
- Programes de Salut Comunitària.

Cada un d'aquests programes, coordinats per una professional diferent de salut pública, aterren de manera separada als Equips d'Atenció Primària (EAP). Cada programa identifica a un referent dintre de l'Equip al qual se li ofereix suport i formació. El referent és l'encarregat de formar e informar als seus companys d'EAP sobre el programa concret, així com de coordinar la implementació del programa dintre de l'EAP (difusió de butlletí, notícies...).

Des del 2009 amb la Llei de SP de Catalunya, es creen els Equips Territorials de Salut Pública, que tenen també un rol per a la promoció i prevenció local. És fonamental treballar aquests programes en coordinació amb aquests professionals.

Problemes sorgits en la implementació dels programes derivats organització dels EAP:

- Moltes vegades a l'APS el mateix professional es fa càrrec de més d'un dels programes de promoció, i ha d'anar a vàries formacions durant el curs, estar en contacte amb cada un dels coordinadors dels programes.
- Molts EAP comptem amb pocs professionals, cosa que suposa un gran esforç poder donar resposta a tots els programes per separat.
- Des de les direccions d'APS els objectius donen poca importància als aspectes de prevenció i promoció a l'APS.
- La quantitat de programes que han d'implementar a l'APS, amb prioritats més clíniques des de les gerències, sumat a les limitacions de temps, fa que altres programes es prioritzin per sobre dels de prevenció i promoció.

Per aquest motiu es proposa el treball conjunt entre els programes, des del punt de vista de salut pública:

- Unificar la implementació dels programes als EAP donarà més pes a la prevenció i la promoció facilitant-les.
- Cada programa té un llistat de referents d'EAP a Catalunya. L'elevada mobilitat de professionals a l'APS dificulta la gestió i seguiment dels programes.
- A nivell de registre, pensem que seria important comptar amb un espai unificat per al registre dels programes de promoció i prevenció.
- Cada programa té una oferta formativa anual i descentralitzada. Seria important unificar formacions sobre temes comuns (ej. entrevista motivacional, entrevista breu...) i establir un calendari anual per tal que els tallers no competeixin uns amb altres.
- Cada programa celebra el seu Dia Mundial. Seria important compartir protocols, idees, i un calendari per facilitar les celebracions als EAP i a nivell local. Fins i tot aprofitar els enviaments de materials.
- Cada programa té un espai web i/o un "Butlletí" que s'envia als referents d'EAP. Podria ser interessant unificar-les sobretot si els referents finalment seran els mateixos.

Durant el 2018 s'ha creat un grup de treball de referents dels programes de salut pública amb l'objectiu de realitzar una proposta de implementació conjunta d'aquests programes als EAP i per a trobar sinergies en la seva coordinació (formació, web, butlletins, dies mundials...)

En línies general, es fa la següent **proposta**:

Oferir els diferents programes de promoció i prevenció esmentats, de manera englobada a l'APS. Creant a cada EAP una "Comissió de promoció i prevenció".

Característiques que hauria de tenir **la Comissió**:

- Formada per: 1 metge/essa, 1 infermer/a d'adults, 1 pediatra, 1 infermer/a pediatria, 1 treballador/a social i 1 personal administratiu (opcional). En alguns centres es poden utilitzar grups ja existents, com poden ser els de salut comunitària.
- Cada Equip gestonaria quins professionals formen la comissió. La comunicació, amb els coordinadors dels programes de salut pública, es realitzaria a través d'una adreça de contacte general: promocio.eap@gencat.cat (per exemple)
- Les tasques de la comissió serien:
  - Assistir a formació sobre els programes de promoció-prevenció
  - Coordinar a l'EAP les activitats preventives que es deriven dels programes de Salut Pública.
  - Mantenir oberts els canals de comunicació
  - Impulsar la celebració de dies mundials

També s'han definit aspectes més concrets com tema variables, indicadors, aspectes formatius, entre d'altres sinèrgies.

3.4 Grup alcohol i eCAP

Durant l'any 2017 es forma un grup de treball, amb professionals de l'ASPCAT, referents de l'ICS i del centre corporatiu, amb l'objectiu de millorar la qualitat dels indicadors d'alcohol inclosos a l'eCAP, així com el registre de la història clínica.

Entre d'altres gestions, es va prioritzar:

- Validar l'indicador de Cribatge d'alcohol
- Revisió general dels indicadors d'alcohol, per incloure els necessaris
- Millores en el full de monitoratge
- Proposta d'extracció de dades d'alcohol a través del Khalix.

3.5 Grup de treball d' alcohol i altres drogues de CAMFiC

Participació en el grup de treball d'alcohol i altres drogues de CAMFiC per a dur a terme les accions de coordinació amb el grup en quant a:

- Suport en la elaboració de materials
- Suport formatiu per a fer cursos, tallers...
- Col·laboració en recerca
- Revisió articles científics
- Participació a Jornades, congressos...

Temes pendents 2018

Resta pendent les següents activitats formatives, que s'han ajornat durant el darrer trimestre de 2018 (per causes alienes al programa)

Formació de formadors:

- Abordatge e intervenció en el consum d'alcohol. Nous paradigmes (Barcelona)
- Abordatge e intervenció en el consum d'alcohol. Nous paradigmes (Tarragona)
- Abordatge e intervenció en el consum d'alcohol. Nous paradigmes (Barcelona)

Formació contínua:

- Alcohol i embaràs

Propostes 2019

Aspectes organitzatius

- > **Reunions** bimensuals de la comissió tècnica
- > **Potenciar els grups de treball: Alcohol i farmàcia, alcohol i pediatria**
  - **Desenvolupament de la formació en alcohol i pediatria**, en el context del projecte pilot desenvolupat al Pirineu
- > **Desenvolupar** la estratègia d'unificació de recursos i aspectes operatius dels programes de promoció i prevenció de la Generalitat.
- > **Proposar nous grups de treball** per al desenvolupament de nova formació en línia
- > **Incorporar el programa Beveu Menys als Plans de Drogues Municipals** per lligar les accions a la comunitat i crear xarxa amb altres actors del territori.

Accions formatives

- > **Formació d'actualització** als centres de Catalunya que resta per actualitzar-se
- > **Formació en línia:** programació següents edicions durant el 2019
- > **Segui reforçant i millorant la estratègia** per augmentar el percentatge de la formació perifèrica als EAPs.
- > Continuar formació d'actualització al territori adreçada a referents d'AP i CAS

Altres

- > **Manteniment** de la xarxa de referents d'alcohol
- > Continuar amb la línia de treball amb proveïdors, especialment amb l'ICS
- > Treballar en la **web** Canal Drogues: actualització continguts portal Drogues